

Jaarverslag

van de

Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

2013

April 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1. Organisatie

Hoofdstuk 2. Hoofdtaken

Hoofdstuk 3. Neventaken

Hoofdstuk 4. Financiële verantwoording

Hoofdstuk 5. Vooruitblik 2014

Bijlage 1 Korte CV's commissieleden

Bijlage 2 Belangstelling website www.cdho.nl

Voorwoord

1. Organisatie en taken

1.1 Samenstelling

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs is op 1 juli 2009 in het leven geroepen als een onafhankelijk adviesorgaan. De commissie adviseert de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Economische Zaken inzake het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs.¹

Bij besluit van 22 juli 2013 heeft de Minister van OCW de zittingsduur van de Commissie met terugwerkende kracht verlengd. Deze verlenging geldt tot 1 juli 2017. De commissieleden zullen gefaseerd aftreden. De helft van de commissie treedt op 1 juli 2015 af.

De commissie bestaat uit de volgende leden:

Dhr. drs. N.M. Verbraak (voorzitter)
Mw. mr. R.G.K. Voss (vicevoorzitter)
Dhr. prof. dr. Jan Anthonie Bruijn
Dhr. mr. E.M. d'Hondt
Dhr. ir. F. Kuipers
Dhr. dr. A. Mosterd
Mw. J.G. Stam

1.2 Taakopvatting

De commissie adviseert de Minister van OCW en de Minister van EZ gevraagd en ongevraagd over onderwerpen die raken aan de doelmatigheid van het hoger onderwijs. Bij de oprichting van de CDHO is bewust gekozen om de commissie in te richten als een onafhankelijk adviesorgaan dat op afstand staat van de departementen die het adviseert.

---

¹ Omwille van de leesbaarheid wordt in het vervolg van de tekst diverse malen gesproken over 'de minister'. Wanneer een nadere duiding ontbreekt dient hiervoor gelezen te worden: 'de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Economische Zaken'.

De commissie heeft het van belang geacht extra waarborgen te creëren die de onafhankelijke totstandkoming van haar adviezen garanderen. De commissie heeft daartoe een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode is op de website van de commissie te raadplegen. In het interne reglement van de commissie is vastgelegd dat de commissie handelt volgens deze gedragscode.

1.3 Hoofdtaken

De primaire taak van de commissie betreft het uitbrengen van adviezen aan de Minister inzake de doelmatigheid van individuele aanvragen die wijziging van het opleidingsaanbod beogen.² De commissie adviseert over deze aanvragen op grond van de beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs. De beleidsregel heeft betrekking op de volgende mutaties:

- nieuw opleidingsaanbod;
- vestiging van een opleiding of een gedeelte van een opleiding in een andere gemeente;
- verplaatsing van een opleiding of een gedeelte van een opleiding naar een andere gemeente;
- samenvoeging van opleidingen.

De beleidsregel doelmatigheid is restrictief geformuleerd en gaat uit van het “nee-tenzij” principe.³ Uitgangspunt is dat het bestaande hoger onderwijsaanbod in Nederland volstaat; het is voldoende gespreid en divers. Uitbreiding van het onderwijsaanbod is dan ook alleen aan de orde indien de aanvraag een meerwaarde biedt voor het huidige onderwijslandschap. Dit uitgangspunt van de Beleidsregel 2009 is in de Beleidsregel doelmatigheid 2012 gehandhaafd.⁴

Uit lid 3 van het instellingsbesluit van de commissie vloeit voort dat de commissie op verzoek van de minister advies kan uitbrengen over het ontnemen van rechten aan een opleiding indien het verzorgen van deze

---

² Artikel 3 van het Besluit van de Minister van OCW, 17 juni 2009, nr. HO&S/BS/2009/119774 tot het instellen van een Commissie doelmatigheid hoger onderwijs jo. artikel 20 van de ‘Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs’ (Staatscourant 2011, 3592, p. 4)

³ Rechtbank Den Haag 14 april 2010, LJN BM2655, AWB 09/3715.

⁴ Beleidsregel van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 14 oktober 2012 nr. HO/419017 betreffende de uitoefening van een aantal ministeriële bevoegdheden op grond van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van de doelmatigheid in het hoger onderwijs (Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012).

opleiding in redelijkheid niet of niet meer doelmatig kan worden geacht.⁵ Deze situatie heeft zich tot op heden niet voorgedaan.

Een tweede hoofdtaak van de commissie wordt gevormd door de beoordeling van bestuurlijke en institutionele fusies in het hoger onderwijs. De wetgeving inzake de fusietoets is per 1 oktober 2011 in werking getreden. Voor alle andere sectoren in het onderwijs is een adviescommissie fusietoets in het onderwijs ingericht. Bij fusies in het hoger onderwijs adviseert de CDHO. Dit heeft geleid tot een uitbreiding van de instellingsbeschikking. Procedureel is afgesproken dat de intakeprocedure van de fusie-effectrapportage bij DUO-CFI zal plaatsvinden, waarna de commissie het adviestraject voor haar rekening neemt. In 2013 zijn geen aanvragen fusietoets aan de commissie voorgelegd.

1.4 Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de minister van OCW en de minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande onderwijsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.⁶

Een aantal neventaken die de CDHO in 2013 op zich heeft genomen worden in hoofdstuk 3 besproken.

1.5 Bureau

De ondersteuning van de commissie vindt plaats door een officemanager en een drietal beleidsmedewerkers.

---

⁵ Art. 6.5 sub a WHW.

⁶ De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

2. Hoofdtaken

2.1 Adviezen macrodoelmatigheid

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de in 2013 behandelde aanvragen.

Tabel 1 Totaal aantal aanvragen

aanvragen macrodoelmatigheid 2013	aantal
ingekomen aanvragen 2012 behandeld in 2013	10
waarvan ingetrokken	2
ingekomen aanvragen 2013	47
waarvan ingetrokken	0
waarover geadviseerd in 2013	41
nog te behandelen	6
totaal geadviseerd	49

Uit de tabel blijkt dat in 2013 47 aanvragen zijn ingekomen. Ultimo 2013 had de commissie over 6 in behandeling zijnde aanvragen nog geen advies uitgebracht. 4 van deze 6 aanvragen zijn ingediend op 20 december 2013.

Spreiding naar CROHO domein

Het is interessant te zien hoe de aanvragen in het verslagjaar 2013 zijn gespreid over CROHO-domeinen. In deze tabel is het totaal aantal aanvragen waarover advies is uitgebracht als uitgangspunt genomen.

In 2013 liepen er geen pilotprojecten voor Associate degreeprogramma's meer. Er zijn in dit jaar dan ook geen aanvragen voor AD's ingediend.

In de tabel valt op dat de verhouding tussen het aantal aanvragen uit het hbo en wo meer in evenwicht is dan voorgaande jaren. Verder blijkt dat relatief veel adviezen betrekking hadden op hbo bacheloropleidingen in het domein Onderwijs. In het wo was de spreiding over de domeinen wat groter, alleen het domein Economie was met 8 aanvragen wat sterker vertegenwoordigd.

Tabel 2 Aanvragen per CROHO domein

CROHO domein	hbo B	hbo M	totaal hbo	wo B	wo M	totaal wo	TOTAAL hbo+ wo
Onderwijs	9	2	11	-	1	1	12
Gezondheidszorg	-	-	-	3	1	4	4
Recht	-	-	-	-	-	-	-
Taal& Cultuur	-	-	-	2	1	3	3
Kunsten	2	4	6	-	-	-	6
Gedrag & Maatschappij	1	1	2	-	2	2	4
Natuur & Techniek	-	1	1	-	3	3	4
Economie	2	-	2	4	4	8	10
Landbouw & Natuurlijke omgeving	3	-	3	-	-	-	3
Sector-overstijgend	-	-	-	2	1	3	3
TOTAAL	17	8	25	11	13	24	49

Hieronder is weergegeven hoe de commissie in 2013 over de aanvragen heeft geoordeeld. Van de 57 binnengekomen aanvragen is over 49 aanvragen een advies uitgebracht. 2 aanvragen zijn ingetrokken en over 6 aanvragen wordt in 2014 advies uitgebracht. Uit deze tabel kan worden afgeleid dat 31 van de 49 uitgebrachte adviezen positief van aard zijn.

Tabel 3 Aantal uitgebrachte adviezen naar soort aanvraag

Soort	Aantal	Positief advies	Negatief Advies	Positief Besluit	Negatief Besluit
Joint degree	7	7	0	7	0
Nevenvestiging	4	3	1	2	1
Nieuwe opleiding	26	9	17	10	11
Verplaatsing	12	12	0	11	0
TOTAAL	49	31	18	30	12

Het verslagjaar 2013 wordt gekenmerkt door een groter aantal verschillen tussen de uitkomsten van de adviezen van de CDHO en het departement van OCW. De verklaring hiervoor is de invoering van de nieuwe beleidsregel doelmatigheid van 14 oktober 2012 (HO/419017) die op veel punten een breuk met de bekende praktijk van de toetsing macrodoelmatigheid betekent.

Als nieuw kunnen worden aangemerkt:

- a) het wege van de profilering van instellingen middels de toetsing van zwaartepunten uit de prestatieafspraken;
- b) de invoering van het nieuwe criterium a waarin de ruimte voor het nieuwe opleidingsaanbod dient te worden getoetst;
- c) het nieuwe criterium b waarin de verzwaarde arbeidsmarkttoetsing een plek heeft gekregen.

Met name de interpretatie van de toetsing zwaartepunten en het nieuwe criterium a gaf aanleiding tot interpretatieverschillen. Ook bij aanvragen voor brede en samengestelde opleidingen ontstonden geheel nieuwe vraagstukken. Hetzelfde gold voor de uitrol van masters KUO in het hbo.

Indien alleen gekeken wordt naar de adviezen die betrekking hebben op de uitbreiding van het opleidingsaanbod, kunnen de verplaatsingen buiten beschouwing worden gelaten. De verplaatsing van een opleiding brengt immers geen kwantitatieve wijziging in het opleidingsaanbod met zich mee.

Wordt alleen gekeken naar de adviezen die betrekking hebben op uitbreiding van het opleidingsaanbod, dan valt op dat 19 van de 37 aanvragen positief zijn gewaardeerd. De commissie heeft dus over 51% van de aanvragen waarover zij heeft geadviseerd een positief advies uitgebracht.

Tabel 4 Verhouding positieve en negatieve adviezen m.b.t. uitbreiding opleidingenaanbod

Jaar	Positief	Negatief
2013	51%	49%
2012	77%	23%
2011 ⁷	58%	42%
2010	60%	40%
2009	62%	38%

De verklaring hiervoor is, wederom, de invoering van de nieuwe beleidsregel doelmatigheid van 14 oktober 2012, die op veel punten een breuk met de bekende praktijk van de toetsing macrodoelmatigheid betekent.

Het aantal verplaatsingen is toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2013 hangt het grote aantal verplaatsingen samen met de splitsing en overdracht van 6 lerarenopleidingen Techniek en 3 godsdienstopleidingen van een hogeschool naar een andere. De ontvangende hogeschool voegt de opleidingen samen met haar eigen bestaande opleidingen waardoor op doelmatiger wijze gebruik gemaakt kan worden van de bestaande infrastructuur.

Tabel 5 Aantal adviezen inzake verplaatsingen in verhouding tot het totale aantal uitgebrachte adviezen

Jaar	Verplaatsingen	Totaal	%
2013	12	49	25%
2012	10	41	24%
2011	2	37	5%
2010	10	95	11%
2009	8	143	6%

⁷ Deze cijfers wijken af van de cijfers die in het jaarverslag over 2011 zijn gepresenteerd. Deze afwijking wordt verklaard door de keuze om in 2012 de aanvragen voor Associate-degreeopleidingen apart te behandelen en niet meer mee te rekenen bij de adviezen macrodoelmatigheid die uitbreiding van het opleidingenaanbod beogen. Voorts is ervoor gekozen het aantal aanvragen waarover in 2012 nog niet is geadviseerd niet langer als restcategorie bij de telling van de percentages positief en negatief uitgebrachte adviezen 2012 te betrekken.

Een nadere analyse van de positieve en negatieve adviezen is evenzeer interessant. In onderstaande tabel zijn de adviezen gericht op uitbreiding van het opleidingsaanbod uitgesplitst naar type aanvragen en het betreffende hoger onderwijsveld.

Tabel 6 Verdeling aantal positieve en negatieve adviezen hbo en wo

WO	Aantal	Positief	Negatief
Nieuwe opleiding	16	7	9
Joint degree	7	7	-
Nevenvestiging	1	-	1
Totaal	24	14	10

HBO	Aantal	Positief	Negatief
Nieuwe opleiding	10	2	8
Joint degree	-	-	-
Nevenvestiging	3	3	-
Totaal	13	5	8

Van acht negatief beoordeelde aanvragen nieuwe opleiding in het hbo hadden er vier betrekking op hbo masters in de kunstensector. Doorgaans gingen deze aanvragen - wegens gebrek aan afstemming binnen de kunstensectoren - gepaard met veel negatieve zienswijzen. De aanvragen kwamen binnen op het moment dat een aanvullend kader voor de uitrol van deze opleidingen nog onderwerp van gesprek was tussen OCW en de Vereniging Hogescholen. Tot het gereedkomen van het aanvullend toetsingskader op 29 november 2013, was de CDHO gehouden deze aanvragen uitsluitend te beoordelen op grond van de vigerende Beleidsregel 2012. Het gebrek aan afstemming, het ontbreken van een aanvullend toetsingskader en de – veelal - onvoldoende onderbouwing onder criterium b (arbeidsmarkt) veroorzaakte een relatief groot aantal negatieve adviezen bij aanvragen voor hbo masters in de sector kunsten.

Associate degreeopleidingen

Met de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteit in Verscheidenheid (KiV) is de Associate Degree (Ad) als zelfstandig programma in de WHW opgenomen. De Ad krijgt een eigen macrodoelmatigheidstoets in de

Beleidsregel 2012. Op het moment dat dit jaarverslag werd geschreven, was deze gewijzigde beleidsregel nog niet voorhanden.

Bijzondere inhoudelijke aspecten van adviezen

In 2013 heeft de commissie in enkele adviezen standpunten of overwegingen opgenomen die de inhoud van de voorliggende aanvraag ontstijgen. Het is naar mening van de commissie belangrijk dat de instellingen van deze overwegingen kennis nemen. Daarnaast is het departement van OCW in een enkel geval afgeweken van een advies van de CDHO. Hieronder worden enkele aanvragen met bijzondere inhoudelijke aspecten nader besproken. Op de website van de commissie kan de volledige tekst van het advies worden teruggevonden middels het vermelde dossiernummer.⁸

International Business Innovation Studies (2013/01)

Bij de aanvraag voor een bacheloropleiding IBIS door INHolland werden meerdere opleidingen (IBMS, (International) Communication Management, (International) Media and Entertainment Management, Leisure Management en Tourism and Recreation Management) gebundeld in één nieuwe opleiding onder een nieuwe titel. Volgens de instelling was door de samenvoeging van een aantal opleidingen sprake van een nieuwe opleiding. De CDHO oordeelde dat door de samenvoeging geen nieuwe brede opleiding ontstond en dat de voorgestelde samenvoeging van opleidingen zonder enig probleem onder de titel IBMS gestalte kon krijgen. Volgens de mening van de CDHO zou de introductie van een nieuwe titel (IBIS) de transparantie van het opleidingsaanbod binnen het versnipperde domein Economie verder doen afnemen.

Het departement oordeelde anders. Men achtte de opleiding door de samenvoeging verschillend van de reguliere IBMS opleiding en de nieuwe titel IBIS terecht. Het departement kwam tegemoet aan de zorg van de CDHO voor de transparantie van het opleidingsaanbod in het domein Economie door, met instemming van INHolland, de handhaving van de nieuwe opleidingsnaam afhankelijk te stellen van overeenstemming binnen de sector (sectorplan of herordeningsvoorstel).

---

⁸ www.cdho.nl

Politics, Psychology, Law and Economy (2013/09)

De bacheloropleiding PPLE van de Universiteit van Amsterdam werd door de CDHO beoordeeld als een samengestelde opleiding (opleiding waarin onderdelen uit diverse op zichzelf staande disciplines worden aangeboden) en niet als een brede opleiding (opleidingsinhouden die rond een duidelijke kernopleiding zijn gesitueerd). De CDHO achtte PPLE vanwege het samengestelde karakter sterk verwant aan een Liberal Arts & Sciences (LAS) opleiding. De CDHO wees de aanvraag derhalve af met de suggestie de opleiding binnen de in Amsterdam bestaande LAS-opleiding aan te bieden.

Na bezwaar van de UvA oordeelde het departement positief. Men achtte het wel degelijk wenselijk deze opleiding als brede opleiding aan het bestaande onderwijsaanbod toe te voegen. Dit positieve besluit roept de vraag op in hoeverre samengestelde opleidingen – niet zijnde LAS opleidingen – in een behoefte voorzien.

Master of Music (2013/04)

De aanvraag voor de Master of Music van de Hanzehogeschool te Groningen was één van de vier aanvragen voor masteropleidingen in de kunsten die in 2013 binnenkwamen. Het advies werd door de commissie aangehouden vanwege het ontbreken van informatie. Vrijwel gelijktijdig was het departement van OCW in gesprek met de CDHO over de wenselijkheid van een aanvullend kader voor de beoordeling van kunstenmasters. In dezelfde periode slaagde het bestuur van de Vereniging Hogescholen erin de vele negatieve zienswijzen tegen de Master of Music van de Hanzehogeschool te vervangen door een breed gedragen positieve waardering voor deze aanvraag.

In september kwam de aanvraag voor de tweede keer in de commissievergadering. De commissie oordeelde dat de aanvraag niet voldeed aan criterium b (arbeidsmarkt) en adviseerde negatief. In een naschrift wees de commissie nogmaals op de noodzaak voor een aanvullend kader voor de beoordeling van masters in de kunsten. Het departement hield het besluit over de Master of Music vervolgens aan en werkte voort aan een aanvullend beoordelingskader.

Nadat het aanvullend kader 'Macrodoelmatigheidstoetsing van masteropleidingen in het kunstonderwijs in de context van de sectorale beleidsontwikkeling' op 29 november 2013 gereed was gekomen, oordeelde het departement positief over deze aanvraag nieuwe opleiding. Het aanvullend kader zal bij nieuwe aanvragen voor masteropleidingen in de kunsten voorzien in een meer specifieke weging voor de arbeidsmarkt. Er zal een minder zware betekenis worden gegeven aan de eisen rond

kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarktbehoefte. Echter, aanvrager dient op overtuigende wijze aannemelijk te maken dat de masteropleiding op inhoudelijke gronden arbeidsmarktrelevant is, vernieuwend is, of een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van bestaand vergelijkbaar aanbod. Bovendien moet het afnemend veld aangeven behoefte te hebben aan afgestudeerden van de betreffende opleiding.

Renewable Energy (2013/07) en Leisure Studies 2013/036)

In 2013 werd de eerste wo masteropleiding aan een hbo instelling goedgekeurd: Renewable Energy van de Hanzehogeschool in Groningen. Dit was overigens niet de eerste aanvraag voor een dergelijke opleiding die bij de CDHO ter advisering werd aangeboden. Dat was de opleiding Leisure Studies van de NHTV. Deze aanvraag kwam in 2012 binnen bij de CDHO. Aangezien toentertijd vragen waren gerezen omtrent de inbedding van deze opleiding in de nationale en regionale kennisinfrastructuur (criterium e van de Beleidsregel 2009) werd hierop, na advies van externe deskundigen (Karssen en Maassen van den Brink) negatief geadviseerd. In 2013 lag deze aanvraag opnieuw voor. Deze werd op grond van het aanvullend Toetsingskader wo-opleidingen bij hbo instellingen door de CDHO goedgekeurd. Het departement van OCW heeft in deze het advies van de CDHO gevolgd.

2.2 Fusietoets

Op 1 oktober 2011 heeft het wetsvoorstel inzake de fusietoets kracht van wet gekregen. Daarin is bepaald dat de CDHO een adviserende rol speelt bij fusies in het hoger onderwijs. In 2013 heeft de commissie geen fusies beoordeeld.

3. Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de minister van OCW en de minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande opleidingsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.⁹

Ad a. Brede analyse hoger onderwijsaanbod

De CDHO heeft in 2012 een analyse laten maken van het staande hoger-onderwijsaanbod, alsmede van de wijze waarop het onderwijsaanbod zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Naast een rapport waarin een globale analyse van het gehele hoger-onderwijsaanbod en per CROHO-domein is vastgelegd, heeft de CDHO de beschikking gekregen over een web interface waardoor het gekoppelde CROHO-CRIHO-bestand te raadplegen is op opleidings- en instellingsniveau.

Het bureau van de CDHO heeft met behulp van de database een aantal analyses gemaakt. Daarbij is onder andere gekeken naar de indeling in domeinen, naamgeving van opleidingen, groei en krimp in studentenaantallen per opleiding en naar grote en kleine opleidingen per domein. Deze analyse heeft uitgemondd in een ongevraagd advies aan de Minister waarin de commissie drie aanbevelingen heeft gedaan:

1. In het Criho de BRIN-codering met 6 tekens voor (neven)vestigingen invoeren;
2. Analyses uit laten voeren van de Croho domeinen Recht en Economie, Onderwijs en Landbouw in samenspraak met VSNU en Vereniging Hogescholen;

---

⁹ De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

3. Het Croho opschonen qua sectorale indeling, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan naamgeving van opleidingen.

Er zijn naar aanleiding van deze aanbevelingen gesprekken in gang gezet met DUO om de BRIN registratie in het Criho op te nemen. De sectoranalyse hbo Economie is uitgevoerd. Inzake het schonen van het Croho wil het departement stapsgewijs optreden. In 2013 werd hierover contact gelegd met de koepels

Het departement heeft te kennen gegeven het onderzoek ter versterking van de kennisbasis (Brede analyse hoger onderwijsaanbod) in 2014 te willen herhalen.

Ad b. Sectoranalyses

Sectoranalyse Hoger Technisch en Natuurwetenschappelijk Onderwijs

In 2012 is de sectoranalyse Hoger Technisch en Natuurwetenschappelijk Onderwijs (HTNO) door onderzoeksbureau Ecorys afgerond. De hoofdconclusie van de analyse luidt dat zowel de overheid als het bedrijfsleven behoefte hebben aan een overzichtelijk en vraaggericht aanbod van opleidingen HTNO. Brede bacheloropleidingen worden door het bedrijfsleven bestempeld als de gewenste schakel. Binnen deze brede opleidingen dient voldoende aandacht te zijn voor kernvakken zoals wiskunde, maar ook voor softe competenties zoals teamwork en management.

De CDHO heeft de minister en de Vereniging Hogescholen voorzien van een tussenadvies naar aanleiding van de afronding van de sectoranalyse. De CDHO ondersteunt de herordening van de bestaande opleidingen. De CDHO is van mening dat de Vereniging Hogescholen alle gelegenheid moet krijgen om te komen met een adequaat voorstel tot herordening van het opleidingsaanbod hoger technisch en natuurwetenschappelijk onderwijs. Dit heeft eind 2012 geleid tot het besluit van het bestuur van de Vereniging Hogescholen om per 1 januari 2013 een moratorium af te kondigen op nieuwe techniekopleidingen en de inspanningen om een sectorbrede conversie van opleidingen aan de minister (via de NVAO) voor te leggen. Eind 2013 heeft de Vereniging Hogescholen een herordeningsvoorstel aan de CDHO doen toekomen. Begin 2014 zal de CDHO op grond van dit voorstel een eindadvies aan de minister uitbrengen.

Sectoranalyse Economie

In 2012 heeft de CDHO van het departement van OCW het verzoek ontvangen om een sectoranalyse hbo Economie te verzorgen. In november 2012 heeft de CDHO een aantal onderzoeksbureaus hiertoe verzocht een offerte uit te brengen. In februari 2013 is de opdracht gegund aan ITS. Het onderzoek is begeleid door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van het departement van OCW, de Vereniging Hogescholen en medewerkers van het bureau van de CDHO. De Vereniging Hogescholen had groot belang bij het tijdig gereed komen van de sectoranalyse aangezien dit, naast de door de Vereniging Hogescholen te vervaardigen Sectorfoto, een van de bronnen is waarop de vereniging haar herordening van het opleidingsaanbod in de sector Economie mede wil baseren.

De sectoranalyse werd op 19 september 2013 aan de opdrachtgever, het departement van OCW, gepresenteerd. De CDHO heeft op 14 november 2013 op verzoek van het departement van OCW advies uitgebracht over de opbrengst van de sectoranalyse. Het advies bevat duidelijke inzichten en suggesties voor herordening van het opleidingsaanbod in de sector Economie. Dit advies is, evenals het onderzoeksrapport, aan de Vereniging Hogescholen ter beschikking gesteld. De verwachting is dat de Vereniging in de loop van 2014 haar herordeningsvoorstellen zal presenteren.

Ad c. Ondersteuning in bezwaar- en beroep

In 2013 is de commissie geconfronteerd met 5 verzoeken van DUO om een bijdrage te leveren aan een bezwaarprocedure. De CDHO is aan deze verzoeken tegemoet gekomen. De ondersteuning die het bureau van de CDHO levert is te beschouwen als nadere uitleg bij de door de commissie uitgebrachte adviezen. De commissie is geen partij bij bezwaar- en beroepzaken.

4. Financiële verantwoording

In het Instellingsbesluit van de commissie is voorzien dat de NVAO als gastheer optreedt voor de CDHO. Dit betekent dat de NVAO, met inachtneming van de strikt onafhankelijk positie van de commissie, zorg draagt voor huisvesting van het bureau. De financiële verantwoording van de commissie is daarom opgenomen in de verantwoordingscyclus van de NVAO. De achterliggende gedachte hierbij was dat hierdoor voor de CDHO niet op alle facilitaire gebieden eigen voorzieningen behoeven te worden gecreëerd.

De kosten van de commissie komen, voor zover goedgekeurd, voor rekening van de Minister. Onder deze kosten worden verstaan de kosten voor vergaderen en materiële ondersteuning, de reiskostenvergoeding voor leden van de commissie en de kosten van het ondersteunende bureau. De voorzitter en andere leden van de commissie ontvangen per vergadering een beloning tot ten hoogste de maxima van het Instellingsbesluit, met overeenkomstige toepassing van de regels van de NVAO.

Bedrijfsopbrengsten €

	Jaar-rapportage 2013	Begroting 2013	Verschil t.o.v. begroting	Realisatie 2012
Subsidie OCW	514.700	514.700	-	522.000
Subsidie EZ	29.000	29.000	-	29.000
	543.700	543.700	-	551.000

Bedrijfslasten €

	Jaar-rapportage 2013	Begroting 2013	Verschil t.o.v. begroting	realisatie 2012
1. Personele kosten	262.475	247.200	15.275	251.017
2. Afschrijving	21.571	25.000	(3.429)	21.449
3. Alg. wer-kingskosten	-	-	-	-
3.1. Pers. Exploitatie	4.948	13.500	(8.552)	10.975
3.2 Kosten communica-tie	1.114	4.500	(3.386)	1.065
3.3 Inzet commissie	46.366	106.000	(59.634)	68.158
3.4 Inzet deskundigen	2.288	10.000	(7.712)	15.973
3.5 Overige kosten	8.512	5.500	3.012	10.163
3.6 Penvoerder NVAO	112.000	112.000	-	105.000
3.7 Onvoorzien/ diversen	4.937	20.000	(15.063)	-
Totaal bedrijfs-lasten	464.211	543.700	(79.489)	483.800

Resultaat				
(te verrekenen)	79.489	-	79.489	67.200

Verloop egalisatie- reserve				
Stand 1-1-'13	130.500			133.937
Resultaat 2013	79.489			67.200
Stand 31-12-'13	209.989			201.137

Te verrekenen met OCW obv art. 9 instellingsbesluit CDHO d.d. 17 juni 2009	
Maximaal toegestane egalisatiereserve is 25% van de in het laatste kalenderjaar verleende vergoeding	
Egalisatiereserve per 31.12.2013	209.989
Maximaal toegestaan 25% x 514.700	128.675
Te verrekenen met OCW	81.314

Ten opzichte van de begroting 2012 vallen de volgende zaken op. De verlaging van de subsidie door OCW met € 7300,- en de verhoging van het penvoerderschap van de NVAO met € 7000,-. De verlaging van de subsidie van OCW volgt uit de taakstelling voor de Rijksoverheid. Deze korting zal in 2016 vervallen. Hiervoor in de plaats komt de bezuiniging op de apparaatskosten. Het betreft hier een efficiencykorting van minimaal 10% die kan oplopen tot maximaal 13% van het beschikbare budget in 2018.

De stijging van de kosten 'penvoerderschap NVAO' is een gevolg van een jaarlijkse procentuele correctie en een correctie op de huisvestingskosten. De laatste correctie is te hoog vastgesteld en zal door de NVAO worden verrekend. De personele kosten laten een overschrijding van de begroting zien met € 15.275. Deze extra kosten waren het gevolg van het treffen van voorzieningen ten behoeve van vervanging ingevolge ziekte.

De posten 'afschrijving' en 'inzet commissieleden' bleken daarentegen respectievelijk € 3429,- en € 59.634,- lager dan begroot. De post 'inzet commissieleden' is met opzet ruim begroot aangezien rekening wordt gehouden met extra inzet van commissieleden in geval van bijzondere

taken. Deze post blijkt wat te ruim bemeten. Derhalve is deze post in 2013 met € 14.000,- verlaagd. In de begroting 2014 is een korting met nog eens € 10.000,- voorzien.

Een en ander resulteerde in een positief resultaat van de bedrijfsopbrengsten 2013. Dit resultaat is toegevoegd aan de egaliseriereserve die per 1-1-2012 € 209.989,- bedroeg. Na aftrek van € 128.675,- (=25% van het totale subsidiebedrag) resteert € 81.314,-. Dit bedrag zal worden verrekend met het departement van OCW.

5. Vooruitblik 2014

In 2014 zal de Beleidsregel doelmatigheid 2012 worden herzien. De verwachting is dat de systematiek niet ingrijpend wijzigt, maar dat de inhoud van de beleidsregel op die punten waar interpretatieverschillen mogelijk zijn waren en onduidelijkheden bestaan, verhelderingen zullen worden aangebracht. Aangenomen mag worden dat dit voor zowel het veld, als voor de met de uitvoering belaste organisaties (CDHO en OCW) een positieve uitwerking zal hebben.

Naast de beleidsregel zijn twee belangrijke aanvullende kaders in werking getreden. Het eerste is het Additioneel beleidskader voor beoordeling van aanvragen van hogescholen voor wo-opleidingen dat op 25 september 2013 van kracht is geworden. Dit kader bevat aanvullende regels voor het aanbieden van een wo opleiding aan een hbo instelling. Het tweede aanvullende kader dat op 29 november 2013 in werking is getreden is het kader 'Macrodoelmatigheidstoetsing van masteropleidingen in het kunstonderwijs in de context van de sectorale beleidsontwikkeling'. Hierin zijn aanvullende regels opgenomen die van belang zijn voor de uitrol van hbo masteropleidingen in de kunstensector.

Naar verwachting zal in 2014 de herordening hbo Techniek tot een afronding komen. Dit proces is ingezet met de ontvangst door de CDHO van de conversietabellen van de Vereniging Hogescholen. Op dit moment is de conversieoperatie in volle gang. De CDHO en NVAO hebben in eerste instantie al positief geadviseerd op het voorstel van de Vereniging Hogescholen van 28 oktober 2013.

Ten aanzien van de herordening van de sector hbo Economie verwacht de CDHO in 2014 de eerste voorstellen te ontvangen. In hoeverre een aanzet tot een conversie nog dit jaar tot stand kan komen is vooralsnog onduidelijk. Een en ander is volledig afhankelijk van de snelheid waarmee het interne proces binnen de Vereniging Hogescholen verloopt.

Op dit moment bestaan nog geen plannen voor het verrichten van nieuwe sectoranalyses. In 2014 zal de CDHO immers nog de handen vol hebben aan het begeleiden van de conversie Techniek en de voorstellen tot herordening van de sector hbo Economie.

De commissie zal in 2014 opnieuw onderzoek verrichten naar de ontwikkeling in het opleidingsaanbod dat is geregistreerd in het Croho. In 2012 is een soortgelijk onderzoek verricht dat onder de titel; *'Ontwikkelingen in opleidingen; Bestandsanalyse van het Croho'* (Nijmegen, 2012) is gepubliceerd. Op verzoek van het departement van OCW zullen enkele voor OCW belangrijke onderzoeksvragen worden meegenomen in het CDHO onderzoek.

Vast staat dat de CDHO in 2014 zal moeten verhuizen. De NVAO heeft inmiddels de huur van het pand waar de CDHO haar werkzaamheden verricht opgezegd. De bedoeling is alle activiteiten te concentreren in het oorspronkelijk hoofdgebouw aan de Parkstraat 28. Het voorstel van de NVAO is om de CDHO vervangende werkruimte in het hoofdgebouw aan de Parkstraat aan te bieden. Dit zou de NVAO een aanzienlijke reductie van de kosten opleveren. Voor de CDHO zou de verhuizing uitzicht bieden op een –overigens nog niet nader gespecificeerde- reductie in de huurkosten.

Bijlage 1

Korte Curricula vitae commissieleden

De heer drs. N.M. Verbraak (voorzitter)

Norbert Verbraak is voorzitter van de commissie. Hij studeerde culturele antropologie aan de Rijksuniversiteit Leiden. In de tachtiger jaren werkte hij bij het Ministerie van OCW als plaatsvervangend directeur hoger beroepsonderwijs. Nadien was hij bestuurder bij de Hogeschool Katholieke Leergangen te Tilburg en was hij lid en vervolgens voorzitter van de Raad van Bestuur van Fontys Hogescholen, welke functie hij gedurende drie ambtstermijnen tot juni 2008 bekleedde. Verbraak vervulde in die periode vele functies voor de hbo-sector als geheel. Hij was geruime tijd lid en vicevoorzitter van het bestuur van de HBO-raad. Thans is hij als leading expert verbonden aan het Siriusprogramma. Hij is lid van de werkgroep hoger onderwijs van de KNAW.

Mevrouw mr. R.K.G. Voss (vicevoorzitter)

Renata Voss is vicevoorzitter van de commissie. Zij werkte vanaf 1989 bij het ministerie van OCW achtereenvolgens als wetgevingsjurist, plaatsvervangend directeur en directeur Wetgeving en Juridische Zaken en als directeur Rekenschap. Vanaf 2004 werkte zij als hoofdinspecteur BVE bij de Onderwijsinspectie en bekleedde die functie vanaf 2008 ook voor het Hoger Onderwijs. Vanaf 1 januari 2009 is zij lid van het College van Bestuur van het Albeda College in Rotterdam.

De heer prof. dr. J.A. Bruijn

Jan Anthonie Bruijn is patholoog en hoogleraar immunopathologie in het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). In het LUMC was hij voorzitter van het opleidingsbestuur voor de studies Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen, van de Commissie Internationalisering Onderwijs en van het Platform Computer Ondersteund Onderwijs. Van 2005 tot 2012 was hij verbonden aan de Onderwijsraad. Maatschappelijk zet hij zich onder meer in als voorzitter van de programmaraad van het Europees Platform, lid van de adviesraad van de Netherlands Organisation for International Cooperation in Higher Education (Nuffic), de VVD-Partijraad, de Raden van Toezicht van Hogeschool Leiden en van het Rijnlands Revalidatiecentrum, het curatorium van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, de kernredactie van Liberaal Reveil, de evaluatiecommissie Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en het bestuur van de Stichting Diergeneesmiddelen Autoriteit (namens VWS). Eerder was hij onder meer voorzitter van de VVD

afdeling en ondercentrale Wassenaar (nu lid van verdienste), de provinciale VVD verkiezingsprogrammacommissie Zuid-Holland (2006), de VVD Partijcommissie Onderwijs en Wetenschap (2002-2012), de landelijke VVD verkiezingsprogrammacommissies 2010 en 2012, de commissie Externe Validering Examenkwaliteit van de HBO-Raad en de werkgroep Onderwijs van de Teldersstichting. Internationaal werkte hij aan beleidsontwikkeling en ontwikkelingshulp op het gebied van onderwijs, wetenschap en gezondheidszorg, onder meer als president van de International Renal Pathology Society en in de nationale contactgroep voor onderwijs in Afghanistan. Hij is voorzitter van de Commissie Inhoudelijke Verdieping van de landelijke VVD en was voorzitter van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT). Met ingang van 6 november 2012 is hij lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

De heer mr. E.M. d'Hondt

Ed d'Hondt werd na functies in het bedrijfsleven en de provincie Gelderland in 1976 burgemeester van achtereenvolgens Hilvarenbeek ('76-'85), Maarsse ('85-'90), en Nijmegen ('90-'00). Van november 2000 tot december 2006 was hij voorzitter van de VSNU. Hij vervulde en vervult tal van functies op uiteenlopend terrein. Op dit moment is hij voorzitter van het bestuur van GGD Nederland. Verder is hij vicevoorzitter van het Nederlandse Rode Kruis, voorzitter van het bestuur van de Stichting Montesquieu, voorzitter van de Interbestuurlijke Taskforce Gemeenten, lid van de Raad van Commissarissen BMC en voorzitter van de Commissie Evaluatie Staatsbosbeheer. Van zijn hand verscheen tevens een aantal publicaties.

De heer ir. F. Kuipers

Frans Kuipers studeerde tropische cultuurtechniek aan de Landbouwniversiteit Wageningen. Na zijn afstuderen werkte hij voor de Verenigde Naties (FAO), het ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (DGIS) in onder meer de Filipijnen, Italië en Senegal. Hij was vicevoorzitter van het College van Bestuur van de Landbouw Universiteit Wageningen (1986-1993). Aansluitend was hij 15 jaar voorzitter van het College van Bestuur van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden. Hij vervulde daarnaast bestuursfuncties in het hoger onderwijs en daarbuiten, en was onder meer lid van het bestuur van de HBO-raad.

De heer dr. A. Mosterd

Aart Mosterd was leraar scheikunde, wethouder van Putten en oud Tweede Kamerlid voor het CDA (1998-2006). In de Tweede Kamer was hij woordvoerder voor het beroepsonderwijs. Hij gold ook als specialist op het gebied van maatschappelijke zorg en was onder andere voorzitter van de commissie Zorguitgaven die de effectiviteit van investeringen in de gezondheidszorg onderzocht. Verder was hij lid van de parlementaire enquêtecommissie Srebrenica. Hij is voorzitter van de Toetsingscommissie WWB van het ministerie van SZW, voorzitter van het Kantoor Kerkelijke Goederen en Kerkelijke Administraties in Amersfoort, bestuurslid van de Nederlandse Patiënten en Consumenten Federatie en was voorzitter Wachtlijstpolitie voor de Jeugdzorg in de Provincie Gelderland.

Mevrouw J.G. Stam

Ineke Stam is toezichthouder/commissaris en lid van diverse adviescommissies. Zij was van 2007-2011 voorzitter van het samenwerkingsprogramma 'Politietop divers, naar een duurzaam perspectief' in 2008 ingesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarvoor was zij voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie en Hoofdcommissaris van Politie en de drijvende kracht achter de vernieuwing van het politieonderwijs tot een samenhangend duaal onderwijsstelsel met mbo en hbo/wo bachelor en master opleidingen. Van 1971-1989 heeft zij docent- en managementfuncties vervuld in het HBO, waaronder 7 jaar directeur Personeel en Organisatie van de Rijkshogeschool Groningen. Haar laatste functie in dat kader was faculteitsvoorzitter van de Hanzehogeschool Groningen. Zij is voorzitter van de Raad van Toezicht Friesland College (ROC), voorzitter van de Raad van Commissarissen Van Ede Groep, lid Bestuur Stichting Kennisontwikkeling Hoger onderwijs, bestuur Stichting Beheer Toevluchtsoord Groningen, Adviesraad Bestuursacademie, programmacollege lectoraat Politieleiderschap, lid Raad van Toezicht Nederlands Openluchtmuseum, beoordelingscommissies Raak (SIA) en visitatiecommissies Rijksgesubsidieerde musea.

Bijlage 2

Belangstelling voor de website www.cdho.nl

De website van de CDHO is in het verslagjaar 2013 door gemiddeld 553 unieke bezoekers per maand geraadpleegd. Dit is een gemiddelde stijging met 210 unieke bezoekers per maand ten opzichte van 2012. Deze grote stijging kan worden verklaard door de grote hoeveelheid vragen in verband met de systematiek van de nieuwe Beleidsregel 2012 en de aanvullende toetsingskaders.

